

# ایدز چیست؟



ایدز (AIDS) مخفف **Deficiency Syndrome Acquired Immune** به معنی سندرم نقص ایمنی اکتسابی می‌باشد. وقتی سیستم ایمنی آسیب ببیند، نه تنها در برابر ویروس HIV (که در آغاز به آن صدمه زده) بلکه نسبت به بقیه عفونتها هم آسیب پذیر می‌شود و دیگر قادر به کشتن میکربها و ویروسهایی که قبلاً برایش مشکلی ایجاد نمی‌کردند، نیست لذا با گذشت زمان، افراد آلوده به HIV بیشتر و بیشتر بیمار می‌شوند و معمولاً سالها پس از آلودگی به یکی از بیماریهای خاص، شدیداً مبتلا می‌شوند و در این زمان گفته می‌شود که آنها به ایدز مبتلا شده‌اند. بنابراین زمانی که فرد آلوده به ویروس HIV برای اولین بار به یک بیماری جدی مبتلا شود و یا وقتی که تعداد سلولهای ایمنی باقیمانده در بدن او از حد معینی کمتر شود، مبتلا به بیماری ایدز شناخته می‌شود.

ایدز یک مرحله کاملاً جدی است که بدن، دفاع بسیار کمی در برابر انواع عفونتها دارد. در واقع هر فرد آلوده به ویروس HIV، الزاماً مبتلا به ایدز نمی‌باشد اما در طول مدت آلودگی خود، می‌تواند دیگران را آلوده کند.

## HIV چیست؟

HIV مخفف **Human Immunodeficiency Virus** به معنی "ویروس نقص ایمنی انسان" می‌باشد. ویروس، یک ذره زنده خیلی کوچک است که می‌تواند تکثیر و پخش شود اما برای زندگی نیاز به موجود زنده دیگری دارد. وقتی ویروس، سلولی را آلوده کند شروع به تکثیر در داخل آن سلول می‌کند که در نهایت منجر به آسیب آن سلول می‌شود. ویروسهای مختلف به سلولها و بافتهای مختلفی از بدن حمله می‌کنند. برخی ویروسها به پوست، برخی به دستگاه تنفسی و ... حمله می‌کنند، در حالیکه HIV به خود سیستم ایمنی حمله می‌کند و این خصوصیت ویروس است که آنرا خطرناک کرده است. سیستم ایمنی، گروهی از سلولها هستند که بدن را در برابر انواع عفونتها محافظت می‌کند و بدون آنها، توانایی بدن برای مبارزه با نواح عفونتها تضعیف می‌شود. لذا وقتی ویروس HIV وارد بدن فردی شود به تدریج قدرت دفاعی بدن وی ضعیف می‌شود و این فرد در برابر انواع بیماریها و عفونتها حتی آنهایی که در حالت عادی بیماریزا نیستند آسیب پذیر می‌گردد.

انسان می‌تواند توسط فرد دیگری که به HIV مبتلا است آلوده شود و او نیز می‌تواند بقیه افراد را آلوده کند و بر این اساس HIV منتشر می‌شود.

به فردی که به HIV آلوده است (HIV+ مثبت) اطلاق می‌شود. این روند قابل رؤیت نیست و راهی وجود ندارد تا با نگاه کردن به افراد بگوئیم که آیا به HIV مبتلا هستند یا خیر، ولی آزمایش خون می‌تواند پس از چند ماه از اولین تماس، ویروس را در خون آشکار کند. افراد آلوده به HIV ممکن است سالها کاملاً سالم بمانند و حتی خودشان ندانند که آلوده هستند.

**ویروس ایدز (HIV) از چه راههایی سرایت می‌کند؟**

{پوست سالم، یک سد بسیار قوی در برابر ورود HIV و سایر ویروسها و باکتری ها است.}

## ۱ - تماس جنسی نا امن

\*ویروس HIV از طریق مایع منی (همچنین شامل مایعی که قبل از منی خارج می‌شود)، ترشحات دستگاه تناسلی زنان و خون افراد مبتلا به آن منتقل می‌شود و افرادی که با این ترشحات، چه از طریق همجنس‌بازی و چه از طریق روش معمول جنسی، تماس حاصل نمایند دچار عفونت HIV می‌گردند. وجود بیماریهای مقاربتی مثل سوزاک، سفلیس و همچنین زخمهای دستگاه تناسلی خطر آلودگی را چند برابر خواهد کرد. بدیهی است اگر شما و یا همسرتان به عفونت HIV مبتلا نباشید از راه جنسی به این بیماری مبتلا نخواهید شد. بعضی از دلایل حاکی از آن می‌باشد که از طریق روابط جنسی دهانی نیز ممکن است فرد دچار عفونت HIV گردد. (به خصوص زمانی که زخم یا آسیبی در دهان باشد) البته احتمال انتقال عفونت HIV از مردان آلوده به زنان در طول ارتباط جنسی به مراتب بیش از انتقال این عفونت به مردان می‌باشد و مایع منی آلوده ممکن است برای چند روز در واژن زن باقی بماند. سلولهای ناحیه دهانه رحم نیز دارای استعداد زیاد برای ابتلا به عفونت HIV هستند. ابتلای افراد به عفونت HIV از طریق ارتباط جنسی معمول در بسیاری از کشورهای افریقایی و برخی از مناطق آمریکای جنوبی مشاهده می‌شود.

همجنس‌بازی از روشهایی است که موجب ابتلای افراد به عفونت HIV می‌شود؛ به ویژه شخصی که مفعول واقع شده است، در معرض بیشتری از این آلودگی قرار دارد زیرا آلت تناسلی فرد موجب پارگی لایه های داخلی مقعد شده و این امر موجب می‌گردد تا HIV که درون مایع منی قرار دارد به راحتی وارد جریان خون شود.

## ۲- سرایت از مادر آلوده به جنین در داخل رحم و یا انتقال به کودک در طی دوران شیردهی

ویروس HIV از مادر آلوده به کودک ممکن است در دوران حاملگی، هنگام وضع حمل یا کمی بعد از زایمان انتقال یابد.

HIV می‌تواند در شیر پستان زن آلوده وجود داشته باشد و به نوزادش منتقل شود اما با وجود داروهای خاص، شانس این انتقال بسیار کاهش می‌یابد هر چند در بسیاری از کشورهای در حال پیشرفت و فقیر، چنین داروهایی در دسترس نیست. در کودکان، آلودگی به HIV سرعت به طرف ایجاد بیماری ایدز پیشرفت می‌کند و شانس زنده ماندن کودک هم کم است.

## ۳- استفاده مشترک از سرنگ و سوزن آلوده جهت تزریق

استفاده مشترک از سرنگ آلوده (که این عمل میان افراد معتاد به مواد مخدر تزریقی بسیار معمول می‌باشد) و یا برخورد تصادفی با سوزن آلوده به عفونت HIV (گاهی اوقات این امر در مراکز پزشکی اتفاق می‌افتد) موجبات ابتلای افراد به عفونت HIV را فراهم می‌آورد.

خالکوبی با سوزن آلوده؛ سوراخ کردن گوش بوسیله سوزن و وسایل آلوده؛ استفاده از مسواک و تیغ ریش تراش شخص بیمار؛ درمانهای دندانپزشکی، ختنه و یا جراحی های دیگر با وسایل آلوده از دیگر موارد انتقال HIV می‌باشد.

## ۴- سرایت از طریق خون و فرآورده‌های خونی

در اوایل دهه ۱۹۸۰ عفونت HIV به سرعت میان افرادی که به علت ابتلا به بیماری هموفیلی مجبور به تزریق خون بودند افزایش پیدا نمود. افراد مبتلا به هموفیلی در هنگام خونریزی، خونشان منعقد نمی‌شود به همین علت هنگام آسیب دیدگی مقدار زیادی خون از بدنشان خارج می‌شود. در اوایل شیوع اپیدمی ایدز بیش از نیمی از ۲۰۰۰۰ فرد مبتلا به هموفیلی دچار عفونت HIV گردیدند.

در میان دهه ۱۹۸۰ آزمایش تشخیص آنتی بادی HIV (این آزمایش وجود عفونت HIV را مشخص می‌نمود) در دسترس عموم قرار گرفت و بانک خون نیز آغاز به شناسایی خونهای اهدایی نمود. از سال ۱۹۸۷ به بعد دیگر هیچ فرد مبتلا به هموفیلی به علت تزریق خون دچار عفونت HIV نگردید.

اگر چه تزریق خون یکی از مواردی بود که افراد دچار عفونت HIV می‌شدند ولی هیچ فردی از طریق اهدای خون به این عفونت مبتلا نگردید. زیرا هنگام اهدای خون از سوزنهای یکبار مصرف استفاده می‌شد و نیز خونهای تزریقی قبلا از نظر وجود HIV بررسی می‌گردید.

راه‌های دیگر سرایت عبارتند از:  
پیونداعضا ویابافت آلوده به عفونت HIV .

### چه کسی نیاز به انجام آزمایش HIV دارد؟

در صورتی که شما سابقه انجام هر کدام از رفتارهای خطرناک زیر را داشته اید، نیاز به انجام آزمایش HIV دارید:

- \* استفاده از سوزن و سرنگ مشترک در اعتیاد تزریقی (حتی برای یک بار)
- \* ابتلاء به بیماری‌های آمیزشی (مثل سوزاک، سیفلیس، تبخال و زگیل تناسلی)
- \* با فرد آلوده به HIV تماس جنسی "حفاظت نشده" داشته اید.
- \* با فرد تزریق کننده مواد مخدر (حتی همسر) تماس جنسی "حفاظت نشده" داشته اید.
- \* با فرد دارای سابقه ابتلاء به بیماریهای آمیزشی تماس جنسی "حفاظت نشده" داشته اید.
- \* بدون اطلاع از سابقه ابتلاء فردی به بیماریهای آمیزشی تماس جنسی "حفاظت نشده" داشته اید.
- \* با فرد دارای سابقه روابط جنسی با مردان یا زنان دیگر تماس جنسی "حفاظت نشده" داشته اید.
- \* با فرد دارای سابقه روابط جنسی با نوع همجنس تماس جنسی "حفاظت نشده" داشته اید. (خصوصاً اگر رابطه بین دو مرد بوده و در این رابطه وی مفعول بوده باشد).
- \* با فردی که در نواحی پر خطر زندگی می کند، تماس جنسی "حفاظت نشده" داشته اید. (مناطق که در آن آمار میزان افراد آلوده به HIV زیاد می باشد. مثلاً بعضی کشورهای آفریقایی، کشورهای تازه استقلال یافته روسیه، افغانستان و کشورهای ناحیه خلیج فارس)
- \* استفاده از مشروبات الکلی و مواد مخدر قبل از تماس جنسی (تریاک، هروئین، قرص اکستاسی، حشیش، گرس و ...)
- \* سابقه تجاوز و سوء استفاده جنسی قرار گرفتن .

چه زمانی بعد از رفتار خطرناک بایستی آزمایش HIV داد؟

با توجه به اینکه میزان آنتی بادی و سرعت افزایش آن در افراد متفاوت است، از بدو ورود ویروس به بدن تا رسیدن سطح آنتی بادی به حد قابل تشخیص در آزمایش ممکن است بین ۲ هفته تا ۶ ماه طول بکشد، در افرادی که رفتارهای پرخطر داشته اما تست منفی دارند لازم است ۳ ماه بعد و در صورت تداوم رفتار، هر شش ماه آزمایش تکرار شود.

### دلایل انجام دادن تست HIV چیست؟

بسیاری از کسانی که تست HIV انجام داده‌اند بی‌دلیل نگرانند چرا که:

- \* اگر نتیجه تست منفی باشد (یعنی اینکه با HIV آلوده نیستند) می‌تواند باعث آرامش خیال شود. و اگر نتیجه تست مثبت شود کارهای بسیاری برای فائق آمدن با نتیجه مثبت تست HIV و مراقبت از سلامت می‌توان انجام داد.
- \* اگر نتیجه تست HIV شما مثبت باشد پزشک می‌تواند بدقت مراقب سلامت شما باشد. بسیاری از کسانی که تست HIV مثبت دارند سالها سالم باقی می‌مانند ولی اگر به سمت بیماری پیش بروید داروهای بسیاری بنام antiretroviral وجود دارند که می‌تواند سرعت پیشرفت ویروس و بیماری را کم کنند و نگهدارنده سیستم ایمنی باشند همچنین داروهایی برای پیشگیری و درمان برخی بیماریهایی که افراد مبتلا به HIV به آن گرفتار می‌شوند را دریافت کنید. همچنین ممکن است تحت درمان با داروهای جدید در روشهای درمانی قرار بگیرید.
- \* اگر پزشک بداند که شما HIV مثبت هستید هنگامیکه به بیماری مبتلا می‌شوید با جدیت و دقت بیشتری علائم را پیگیری می‌کند.
- \* اگر بدانید که HIV مثبت هستید بیشتر مراقب خواهید بود تا دیگران آلوده نشوند بعنوان مثال رابطه جنسی ایمن داشتن (safe sex) و آگاه کردن شرکای جنسی قبلی خود.
- \* آگاه بودن به آلودگی با HIV، ممکن است بر روی برخی تصمیمات آینده شما تأثیر گذار باشد (مثلاً در مورد تشکیل خانواده)

### چه مدت طول می‌کشد تا HIV به ایدز تبدیل شود؟

بدون درمان دارویی، بطور متوسط طی ۱۰ سال آلودگی به ویروس HIV به سمت ایدز پیش می‌رود که البته این مدت ۱۰ سال برای فردی است که تغذیه مناسبی دارد. اما فردی که در منطقه فقیرنشین است و بخوبی تغذیه نمی‌شود ممکن است بسیار سریعتر به سمت ایدز و نهایتاً مرگ پیش برود.